

Skryrius pavadinimas: Priedas	Dalis: I	Leidimas: III projektas	Psl.: 1 iš 3
Dokumento pavadinimas:	TERMINŲ PAAIŠKINIMAS		Atsakingas:
Dokumento tipas: -	Statusas: laisvanoriškas	Kontrolė:	
		AAIV galioja nuo	03-12-02
		AAIV peržiūrėtas:	

Terminų paaiškinimas

Administracinės priemonės	Valstybinės valdžios institucijos, atsakingos už administracinį reikalavimų įgyvendinimą, gali naudotis šiomis sąlygų vykdymo užtikrinimo priemonėmis: kontrole, administracinių sankcijų taikymu, raginimu ir informavimu
Aplinkos apsaugos leidimas	Dalinis arba visas raštiškas nutarimas (arba keli tokie nutarimai), suteikiantis teisę eksploatuoti visus arba dalį įrenginių, laikantis tam tikrų sąlygų, kurios užtikrina, kad įrenginys atitinka reikalavimus. Gali būti TIPK ir GINL leidimas, licenzija.
Aplinkai kenksminga veikla	Fizinių ar juridinių asmenų konkreti veikla, kuri daro neigiamą poveikį aplinkai, viršijanti teisės aktų nustatytus aplinkos apsaugos normatyvus ar standartus.
Aplinkai kenksmingos veiklos sustabdymas	Uždraudimas tam tikrą laikotarpį fiziniam ar juridiniam asmeniui vykdyti konkrečią aplinkai kenksmingą veiklą.
Aplinkos apsaugos valstybinė kontrolė	Specialių valstybės įgaliotų institucijų ir pareigūnų veikla, kuria siekiama užtikrinti teisėtumą ir teisėtvarką aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje, pasireiškianti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų prevencija, pažeidimų nutraukimu bei šių pažeidimų padarymu kaltų asmenų nustatymu, jų patraukimu teisinėn atsakomybėn.
Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės pareigūnai	Aplinkos ministerijos sistemos pareigūnai, turintys šio ir kitų įstatymų jiems suteiktas galias.
Atsargumo principas	Aplinkos apsaugos politikos principas, kurį pagal išgales taiko valstybė, norėdama apsaugoti aplinką. Kai iškyla neatlyginamos žalos pavojus, pateisinamos pačios brangiausios priemonės aplinkos žalojimui užkirsti. Atsargumo principo taikymas turi remtis prognoze, nuoseklumu ir apdairumu numatant pasekmes.
Didžiausios leidžiamos taršos normatyvas	Didžiausio tam tikro teršalo kiekio, leidžiamo išmesti į aplinką per laiko vienetą, rodiklis.
Didžiausia leistina su nuotėkomis išleisti į aplinką tarša (DLT)	Tai per laiko vienetą leidžiamas su nuotėkomis išleisti teršalų kiekis, apskaičiuotas pagal galiojančias nuotėkų užterštumo normas ir leidžiamą išleisti nuotėkų kiekį arba pagal nuotėkų surinktuvo sklaidos galimybes
Didžiausia leidžiama teršalų koncentracija (DLK) vandens telkinyje	Tai pagal Lietuvoje galiojančius normatyvinius dokumentus nustatyta didžiausia leidžiama teršalo koncentracija vandenyje.
Didžiausia leistina tarša (DLT) į aplinkos orą (leistinas taršos dydis)	Per tam tikrą laiko tarpą iš taršos šaltinio ar šaltinių visumos išmetamų teršalų kiekis, dėl kurio atitinkamoje vietoje, įvertinus kitų taršos šaltinių išmetamų teršalų poveikį bei ūkinės veiklos plėtros perspektyvą, nebus viršijamos šių teršalų didžiausios leidžiamos koncentracijos (DLK).
Gamtos išteklių taupymo ir atliekų mažinimo planas	Ūkio subjekto patvirtintos aplinkosaugos valdymo priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti taupų gamtos išteklių naudojimą, atliekų prevenciją ir gerinti aplinkos apsaugą.
Geriausia prieinama technologija	Tai naujausia įranga, pažangiausi veiklos ar gamybos būdai, leidžiantys praktiškai sumažinti aplinkos taršą
Geriausia technologija	Tai naujausia įranga, pažangiausi veiklos gamybos būdai, leidžiantys praktiškai sumažinti aplinkos taršą;
Geriausios praktiškai įgyvendinamos technologijos naudojimo principas	Šio principo esmė yra ta, kad visur, kur tik įmanoma, net ir tada, kai nustatyti limitai neviršijami, turi būti naudojama aplinkosaugos požiūriu pažangiausia bei efektyviausia ir kartu praktiškai įgyvendinama technologija.
Gamtos išteklių naudojimo leidimas (GINL)	Leidimas gamtos ištekliams naudoti taip reguliuojant gamtos išteklių naudojimą. Normatyvinis dokumentas privalomas visiems juridiniams ir fiziniams asmenims bei įmonėms, neturinčioms juridinio asmens teisių, kurių ūkinės veiklos objektams būtina gauti leidimą.
GeoEnviron	Kompiuterinė programa valstybinio aplinkos apsaugos inspektoriaus darbo vietoje.
Gyventojų ekvivalentas (GE)	Santykinis žmonių skaičius, apskaičiuojamas pagal teršalų kiekį nuotėkose (70g

Skryius pavadinimas: Terminologija	Dalis: Priedas 1.	Leidimas: III projektas	Psl.: 2 iš 3
Dokumento pavadinimas:		Atsakingas:	
		Kontrolė:	
Dokumento tipas: -	Statusas: -	AAIV galioja nuo	03-12-02
		AAIV peržiūrėtas:	

	BDS7/d žm.).
Elinis patikrinimas	Periodiškai atliekami patikrinimai, siekiant išsiaiškinti, kaip įmonėje laikomasi įstatymų ir norminių aktų, ar nenukrypstama nuo technologijų, siekiant patikrinti žinybinės ir nepriklausomos laboratorinės kontrolės sistemas ir jų rezultatus.
Informacijos viešumo principas	Šio principo tikslas – padėti sukurti dalyvavimo priimančią sprendimus mechanizmą, įtraukti piliečius į aplinkos apsaugos politikos kūrimą. Informacijos apie aplinką turėjimas leidžia daugiau suinteresuoti visuomenę suaktyvinti jos veiklą įgyvendinant aplinkos apsaugos tikslus.
Integruotas/kompleksinis patikrinimas	Objekto patikrinimas, kai tikrinami objekto visi poveikiai aplinkai.
Kanalizacija	Nuotėkų surinkimo, išleidimo inžinerinių įrenginių sistema.
Komercinė paslaptis	Ūkio subjektui priklausanti ir viešai neatskleista techninė, technologinė, komercinė ar organizacinė informacija, dėl kurios slaptumo išsaugojimo ūkio subjektas imasi tam tikrų priemonių, išskyrus informaciją, kuri pagal Lietuvos įstatymus negali būti laikoma komercine paslaptimi.
Laikinai leidžiamos taršos normatyvas	Laikinai leidžiamos išmesti į aplinką per laiko vienetą tam tikro teršalo kiekio, nustatomo konkrečiam objektui, kol bus galima nustatyti didžiausios leidžiamos taršos normatyvą, rodiklis.
Mobilus taršos šaltinis	Motorinės transporto priemonės ir kiti judantys mechanizmai, naudojančys degalus
Netikėtas patikrinimas	Patikrinimai nepranešus objektui. Paprastai vykdomi po gedimų, incidentų, avarių ar gavus skundą.
Nuotėkos	Žmogaus buityje, ūkinėje ir gamybinėje veikloje susidariusios skystos atliekos, taip pat kanalizacijos tinklų surenkamas paviršinis (lietaus) vanduo
Nuotėkų valymo įrenginiai	Inžinerinių įrenginių kompleksas nuotėkoms valyti
Pranešimas	Rašytinė inspekcijos informacija įmonei apie patikrintų įrenginių atitikimą arba neatitikimą nustatytoms sąlygoms
Prevencijos principas	Tai veikimo būdas, kuriuo stengiami užkirsti kelią aplinkos teršimui jam dar neprasidėjus. Tai racionalesnis būdas nei bandymas spręsti problemą, kai ji jau iškilo. Žalos aplinkai atlyginimo išlaidos beveik visais atvejais didesnės nei išlaidos žalai išvengti.
Privalomasis nurodymas	Aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę vykdančio pareigūno įpareigojimas fiziniam ar juridiniam asmeniui per tam tikrą terminą įgyvendinti aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimus arba įpareigojimas imtis priemonių, kad aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų būtų išvengta, arba įpareigojimas likviduoti pasekmes, sukeltas aplinkos apsaugą ir gamtos išteklių naudojimą reglamentuojančių įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimu.
Privati teritorija	Fizinių arba privačių juridinių asmenų nuosavybes teise ar kitais pagrindais valdoma, naudojama teritorija, išskyrus asmens būstą
Reikalavimų vykdymo skatinimas	Informacijos, raginimo, priežiūros ir kitų priemonių panaudojimas, siekiant užtikrinti bendrų ir specifinių taisyklių laikymąsi.
Reikalavimų vykdymo užtikrinimas	Reikalavimų vykdymą užtikrinančios procedūros taikomos tada, kai nesilaikoma vieno arba daugiau įmonei nustatytų reikalavimų. Reikalavimų vykdymo užtikrinimas gali būti apibūdintas kaip valstybinių arba kitokių institucijų veiksmai, siekiant užtikrinti reikalavimų vykdymą ir ištaisyti arba panaikinti sąlygas, kurios kelia grėsmę aplinkai arba visuomenės sveikatai (<i>Aplinkosaugos reikalavimų įgyvendinimo principai</i> , 1992).
Sankcija	Pažeidėjo atžvilgiu nepalanki priemonė
Savikontrolė (žinybinė kontrolė)	Situacija, kai informaciją apie sąlygų laikymąsi lygi renka ir analizuoja pati įmonė. Tai gali apimti taršos bei veiklos parametrų matavimą, siekiant pateikti informacijos apie išmestų teršalų pobūdį ir/arba taršą mažinančių technologijų funkcionavimą.
Specifinės inspekcinės akcijos / specifiniai patikrinimai	Patikrinimai atliekami siekiant iširti ar stebėti tam tikrą aplinkosauginį reiškinį ar problemą.

Skryius pavadinimas: Terminologija	Dalis: Priedas 1.	Leidimas: III projektas	Psl.: 3 iš 3
Dokumento pavadinimas:		Atsakingas:	
		Kontrolė:	
Dokumento tipas: -	Statusas: -	AAIV galioja nuo	03-12-02
		AAIV peržiūrėtas:	

Subsidiarumo principas	Šio principo esmė - tai demokratijos ir partnerystės ryšių stiprinimas, priimant ir taikant sprendimus. Tik problemos, kurių negalima išspręsti vietoje, turi būti sprendžiamos aukštesniu lygiu. Pagal subsidiarumo principą pripažįstama, kad aplinkosaugos problemos ir galimybės kiekviename regione labai skiriasi ir formuojant aplinkosaugos politiką būtina į tai atsižvelgti
Stacionarus taršos šaltinis	Taršos šaltinis, esantis nekintamoje vietoje.
Tarša	Žmonių veiklos sukeliama medžiagų, virpesių, šilumos arba triukšmo tiesioginis arba netiesioginis išmetimas į orą, vandenį ar žemę, kas gali kenkti žmogaus sveikatai arba aplinkai, daryti žalą materialiniam turtui arba kenkti ar sudaryti nepatogumus ir daryti kitokią neigiamą įtaką teisintam naudojimuisi aplinka
Teršėjas (vartotojas) moka principas	Šis principas reiškia, kad visa atsakomybė, taip pat ir materialinė, už taršą ar naudojant gamtos išteklius padarytą žalą aplinkai, tenka teršėjams ar naudotojams, t.y., visus socialinius ir ekonominius nuostolius dėl teršimo bei išteklių naudojimo privalo padengti patys teršėjai (vartotojai).
TIPK leidimas – Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas	Rašytinis sprendimas arba jo dalis (arba keli tokie sprendimai), suteikiantis teisę eksploatuoti visą įrenginį arba jo dalį pagal sąlygas, atitinkančias šių Taisyklių reikalavimus. Vienas TIPK leidimas gali suteikti teisę eksploatuoti toje pačioje veiklos vietoje esančius kelis technologiškai nesusijusius įrenginius su sąlyga, kad juos visus eksploatuoja tas pats veiklos vykdytojas
Ūkinė veikla	Ūkinė ir kitokia veikla, kuri turi įtakos aplinkai
Ūkio subjektų aplinkos monitoringas	Tai ūkio subjektų taršos šaltinių emisijos į aplinką, kurią sudaro tarpusavyje susiję komponentai: žemės paviršius ir gelmės, oras, vanduo, dirvožemis, augalai, gyvūnai, organinės ir neorganinės medžiagos, kontrolė ir teršalų poveikio aplinkai sistemingi stebėjimai
Valymo įrenginiai dirba efektyviai	jeigu valymo įrenginiuose nuotekos/išlakos išvalomos iki nustatytų išvalymo normų
Valymo įrenginių techninė – estetinė būklė gera	jeigu įrenginiai atitinka jiems keliamus normatyvinius reikalavimus ir yra techniškai tvarkingi